

Міністерство освіти і науки України
Національний університет водного господарства та природокористування
Навчально-науковий інститут права
Кафедра суспільних дисциплін

„ЗАТВЕРДЖУЮ”
Проректор з науково-педагогічної,
методичної та виховної роботи
_____ О.А. Лагоднюк
„_____” _____ 2018 р.

07-03-65

Національний університет
водного господарства
та природокористування

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Program of the Discipline

СОЦІАЛЬНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ СИСТЕМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ
SOCIAL AND LEGAL PRINCIPLES OF THE HIGHER EDUCATION SYSTEM

для здобувачів II (магістерського) рівня освіти спеціальності 011 «Освітні педагогічні науки», спеціалізації
«Педагогіка вищої школи»
for applicants II (master's) level of education specialty 011 "Educational pedagogical sciences", specialization
"Pedagogy of higher education"

Національний університет
водного господарства
та природокористування

Робоча програма навчальної дисципліни «Соціально-правові засади системи вищої освіти» для здобувачів II (магістерського) рівня освіти спеціальності 011 «Освітні педагогічні науки», спеціалізації «Педагогіка вищої школи» / Ю.П. Олексін. – Рівне: НУВГП, 2018. - 15 с.

Розробник: Олексін Ю.П., доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри суспільних дисциплін

Робоча програма схвалена на засіданні кафедри суспільних дисциплін
Протокол від «30» серпня 2018 р., протокол № 1.

Зав. кафедри суспільних дисциплін

Ю.П. Олексін

Схвалено науково-методичною комісією зі спеціальності 011 «Освітні педагогічні науки»

Протокол від «30» серпня 2018 р., протокол № 1.

Голова науково-методичної комісії _____ Олексін Ю.П.

(підпис)

(прізвище та ініціали)

© О-53, 2018
© НУВГП, 2018

ВСТУП

Програма навчальної нормативної дисципліни «Соціально-правові засади системи вищої освіти» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки магістрів за спеціальністю 011 «Освітні педагогічні науки», спеціалізація «Педагогіка вищої школи».

Освітнє право є комплексним інститутом системи права України, що стрімко розвивається та небезпідставно претендує на статус самостійної галузі права.

Навчальна дисципліна «Соціально-правові засади системи вищої освіти» забезпечує формування професійних компетентностей щодо засвоєння знань про конституційні засади правового регулювання освітньої діяльності в Україні, систему джерел освітнього законодавства, державне регулювання системи освіти, правовідносини з приводу освіти і формування умінь використовувати нормативно-правові і нормативно-організаційні джерела в управлінській і педагогічній діяльності.

Навчальна дисципліна належить до складової освітньо-наукової програми, що забезпечує набуття універсальних компетентностей.

Предмет навчальної дисципліни – правовідносини в галузі освіти. Міждисциплінарні зв'язки: вивчення курсу передбачає наявність базових знань із курсів: «Правознавство», «Освітнє право», «Педагогіка вищої школи»; роботу над вивченням спеціальної літератури, активної роботи на заняттях, самостійну роботу та виконання окреслених завдань.

Вимоги до компетенцій визначено галузевими стандартами вищої освіти України.

Анотація

Навчальна програма дисципліни «Соціально-правові засади системи вищої освіти» розроблена відповідно до структури та змісту навчальних посібників, які рекомендовано для студентів вищих навчальних закладів педагогічного та технічного напрямку.

Курс «Соціально-правові засади системи вищої освіти» посідає важливе місце в загальній структурно-логічній схемі підготовки фахівця. Він належить до циклу професійної підготовки, пов'язаних з вивченням правових засад діяльності викладача вищої школи, а також спрямований на формування здатності мабутьного науково-педагогічного працівника до самостійної професійної дії в рамках освітнього права.

Курс «Соціально-правові засади системи вищої освіти» є нормативною дисципліною, яка вчить студентів розуміти важливість оволодіння юридичними аспектами проблем освіти в Україні для формування професійної свідомості і мислення викладача вищої школи; сприяє розвитку професійних компетентностей, що дозволяє ефективніше вирішувати проблеми освітніх правовідносин.

Вивчення теоретичного матеріалу супроводжується практичними заняттями, роздавальним та відеоматеріалом за розділами дисципліни.

Ключові слова: освітні правовідносини, освітнє право, педагогічна діяльність

Abstract

The curriculum of the discipline "Socio-legal principles of higher education" is developed in accordance with the structure and content of textbooks that are recommended for students of higher educational institutions of pedagogical and technical direction.

The course "Socio-legal principles of higher education" occupies an important place in the general structural-logical scheme of training a specialist. He belongs to the cycle of professional training related to the study of the legal basis of the activity of a teacher of higher education, as well as the formation of the ability of an outstanding scientific and pedagogical worker to self-professional activities within the framework of educational law.

The course "Socio-legal principles of higher education" is a normative discipline that teaches students to understand the importance of mastering the legal aspects of the problems of education in Ukraine for the formation of professional consciousness and the thinking of a teacher of higher education; promotes the development of professional competences, which allows more efficiently solve problems of educational legal relationships.

The study of the theoretical material is accompanied by practical classes, distribution and video material in sections of discipline.

Key words: educational legal relations, educational law, pedagogical activity

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів, відповідних ECTS – 3	Галузь знань 01 «Освіта» Спеціальність 011 «Освітні педагогічні науки» Спеціалізація «Педагогіка вищої школи»	Нормативна	
Модулів – 1		Рік підготовки	
Змістових модулів –2		5-й	5-й
Загальна кількість годин – 90		Семестр	
		9-й	9-й
		Лекції	
		20 год.	2 год.
		Семінарські	
		12 год.	8 год.
		Самостійна робота	
	58 год.	80 год.	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних 1,5 СРС – 3	Рівень вищої освіти: II (магістерський)	Вид контролю – залік	

Примітка. Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання - 36 % до 64 %;

для заочної форми навчання - 9 % до 91 %;

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Вивчення дисципліни «Соціально-правові засади системи вищої освіти» передбачає підготовку національної еліти, яка готова до гармонізації правового регулювання відносин у сфері освіти, розв'язання яких неможливе без відповідного теоретичного аналізу та підвищення правосвідомості учасників освітніх правовідносин, адже роль системи освіти в житті соціуму та людини постійно зростає.

Метою вивчення навчальної дисципліни є формування професійної готовності науково-педагогічного працівника до педагогічної діяльності, яка передбачає його правову компетенцію в галузі освітнього права.

Робоча програма створена для студентів, які навчаються за освітньо-науковими програмами підготовки магістрів.

Основними завданнями навчальної дисципліни є:

- формування правової компетентності як складової загальної професійної педагогічної компетентності;
- засвоєння основних термінів і понять з освітнього права для використання їх у педагогічній діяльності;
- опанування знань про особливості правового регулювання відносин у сфері освіти;
- формування вмінь і навичок з правовідносин у сфері освіти для аналізу конкретних ситуацій в професійній діяльності.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен **знати:**

- законодавство України в галузі освітнього права;
- структуру, функції та зміст основних видів правовідносин у сфері освіти;
- зміст основних категорій освітнього права;
- напрями реформування системи вищої освіти в Україні у сфері правовідносин.

уміти:

- застосовувати знання законодавства України в галузі освітнього права;
- ставити мету, планувати та вирішувати завдання в галузі освітнього права;
- організовувати освітній процес у вищому навчальному закладі відповідно до законодавства України в галузі освітнього права.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Соціально-правові засади вищої освіти як складова освітнього права

Тема 1. Освітнє право як основа соціально-правових засад системи вищої освіти

Структура системи вищої освіти в Україні. Мета сучасної правової політики у сфері вищої освіти. Конституційні засади правового регулювання вищої освіти в Україні. Основні етапи розвитку нормативно-правового регулювання адміністративно-процедурної діяльності у сфері вищої освіти в Україні. Міжнародне освітянське право і правові аспекти входження української освіти у світовий освітній простір.

Тема 2 . Законодавче регулювання системи вищої освіти в Україні

Державне регулювання сфери освіти. Правове регулювання наукової, науково-педагогічної та інноваційної освітньої діяльності. Правове регулювання трудових відносин освітян. Класифікація груп норм права, що регулюють питання вищої освіти. Напрями вдосконалення вищої освіти і Болонський процес. Тенденції розвитку зарубіжної вищої освіти. Структура системи вищої освіти в США. Вища освіта Японії.

Тема 3. Організаційно-правові засади державного управління вищою освітою в Україні

Державна політика в галузі освіти України в контексті реалізації освіти для демократичного громадянства і прав людини. Зміст і основні напрями державної політики в галузі освіти. Система і повноваження центральних і місцевих органів державної виконавчої влади, органів місцевого самоврядування в галузі освіти. Управління дошкільною, загальною середньою, професійно-технічною освітою. Управління вищою, післядипломною освітою, перепідготовкою і підвищенням кваліфікації

Тема 4. Правові основи управління дошкільним закладом як передумови якісної вищої освіти

Дошкільна освіта: загальні відомості. Система дошкільної освіти. Управління дошкільною освітою. Основні завдання органів управління системою дошкільної освіти. Створення, реорганізація та ліквідація дошкільних навчальних закладів. Закон України "Про дошкільну освіту"

Тема 5. Законодавство України щодо функціонування закладів загальної середньої освіти як передумови якісної вищої освіти

Основні завдання загальної середньої освіти. Управління системою загальної середньої освіти. Управлінські органи в школі. Органи колегіального управління школою. Примірний статут загальноосвітнього навчального закладу. Управлінська діяльність адміністрації школи. Органи громадського самоврядування. Робочий час педагогічних працівників: правові аспекти. Особливості управлінської діяльності в сучасній школі. Закон УКРАЇНИ «Про загальну середню освіту»

Тема 6. Особливості правового статусу професійно-технічного навчального закладу як передумови якісної вищої освіти

Система професійно-технічної освіти. Організація професійно-технічної освіти, участь підприємств у здійсненні цієї освіти. Управління професійно-технічною освітою. Ступеневість професійно-технічної освіти. Пріоритети та проблеми розвитку профтехосвіти

Змістовий модуль 2. Управління вищими навчальними закладами. Закон України «Про вищу освіту»

Тема 7. Правові аспекти проблеми якості вищої освіти в Україні

Якісна освіта як індикатор якісного життя. Забезпечення доступності до якісної вищої освіти дітей з особливими потребами. Правові аспекти інклюзивної освіти. Відповідність законодавства України стандартам Конвенції ООН про права інвалідів. Нормативне поле диференційованого навчання.

Тема 8. Правові аспекти управління вищими навчальними закладами і закладами післядипломної освіти

Суть процесу навчання та його особливості у ВНЗ. Форми навчання та організації навчального процесу у ВНЗ. Основні види навчальних занять у ВНЗ. Контрольні заходи та їх організація у ВНЗ. Ступеневість вищої освіти, освітньо-професійна післядипломна підготовка. Державне управління системою післядипломної педагогічної освіти. Особливості управління навчальними закладами різного типу. Система управління вищим навчальним закладом.

Тема 9. Основні правові, організаційні, фінансові засади функціонування системи вищої освіти в Законі України «Про вищу освіту»

Основні терміни та їх визначення. Законодавство України про вищу освіту. Право на вищу освіту. Стандарти вищої освіти. Система вищої освіти. Система забезпечення якості вищої освіти. Основні завдання вищого навчального закладу. Правовий статус вищого навчального закладу. Керівник вищого навчального закладу. Органи громадського самоврядування вищих навчальних закладів. Студентське самоврядування. Фінансові засади функціонування системи вищої освіти

Тема 10. Організація освітнього процесу в Законі України «Про вищу освіту»

 Освітній процес як інтелектуальна, творча діяльність у сфері вищої освіти і науки. Положення про організацію освітнього процесу. Практична підготовка осіб, які навчаються у вищих навчальних закладах. Категорії учасників освітнього процесу. Права науково-педагогічних, наукових і педагогічних працівників. Обов'язки науково-педагогічних, наукових і педагогічних працівників. Права осіб, які навчаються у вищих навчальних закладах.

Національний університет
водного господарства
та природокористування

4. Структура навчальної дисципліни

Назви тем змістових модулів	Кількість годин							
	Денна форма				Заочна форма			
	Усього	л	с	сп	Усього	л	с	сп
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Модуль 1								
Змістовий модуль 1. Соціально-правові засади системи вищої освіти як складова освітнього права								
Тема 1. Освітнє право як основа соціально-правових засад системи вищої освіти	8	2	2	4	10	2	2	8
Тема 2. Законодавче регулювання системи вищої освіти в Україні	10	2	2	6	6	-	-	8
Тема 3. Організаційно-правові засади державного управління вищою освітою в Україні	10	2	2	6	10	-	2	8
Тема 4. Правові основи управління дошкільним закладом як передумови якісної вищої освіти	2	2	-	-	8	-	-	8
Тема 5. Законодавство України щодо функціонування закладів загальної середньої освіти як передумови якісної вищої освіти	2	2	-	-	10	-	-	8
Тема 6. Особливості правового статусу професійно-технічного навчального закладу як передумови якісної вищої освіти	2	2	-	-	8	-	-	8
Разом – зм. м 1	34	12	6	16	54	2	4	48
Змістовий модуль 2. Управління вищими навчальними закладами. Закон України «Про вищу освіту»								
Тема 7. Правові аспекти проблеми якості вищої освіти в Україні	28	2	2	24	10	-	2	8
Тема 8. Правові аспекти управління вищими навчальними закладами і закладами	10	2	2	6	8	-	-	8

післядипломної освіти								
Тема 9. Основні правові, організаційні, фінансові засади функціонування системи вищої освіти в Законі України «Про вищу освіту»	8	2	-	6	8	-	-	8
Тема 10. Організація освітнього процесу в Законі України «Про вищу освіту»	10	2	2	6	10	-	2	8
Разом – зм. м 2	56	8	6	42	36	-	4	32
Усього годин	90	20	12	58	90	2	8	80

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1.	Міжнародне освітянське право	2	2
2.	Правове регулювання наукової, науково-педагогічної та інноваційної освітньої діяльності	2	-
3.	Система і повноваження центральних і місцевих органів державної виконавчої влади, органів місцевого самоврядування в галузі освіти	2	2
4.	Правові аспекти інклюзивної освіти	2	2
5.	Система управління вищим навчальним закладом	2	-
6.	Права і обов'язки учасників освітнього процесу у ЗВО	2	2
	Разом	12	8

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	К-сть годин	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
1.	Міжнародне освітянське право і правові аспекти входження української освіти у світовий освітній простір	4	8
2.	Тенденції розвитку зарубіжної вищої освіти	6	8
3.	Основні напрями державної політики в галузі освіти	6	8
4.	Система і повноваження центральних і місцевих органів державної виконавчої влади, органів місцевого	6	8

	самоврядування в галузі освіти		
5.	Нормативне поле диференційованого навчання	6	8
6.	Забезпечення доступності до якісної вищої освіти дітей з особливими потребами	6	8
7.	Відповідність законодавства України стандартам Конвенції ООН про права інвалідів	6	8
8.	Особливості управління навчальними закладами різного типу	6	8
9.	Фінансові засади функціонування системи вищої освіти	6	8
10.	Практична підготовка осіб, які навчаються у вищих навчальних закладах	6	8
Разом		58	80

Національний університет
водного господарства
та природокористування

7. Методи навчання

При викладанні навчальної дисципліни «Соціально-правові засади системи вищої освіти» використовуються пояснювально-ілюстративні методи з використанням мультимедійних презентацій та проблемні методи навчання із застосуванням:

- розв’язання проблемних завдань;
- виконання індивідуальних психологічних досліджень;
- тестових завдань;
- прийомів рольової гри;
- доповідей та повідомлень;
- активізації самостійного вивчення студентами літератури;
- навчальних дискусій.

8. Методи контролю

Поточний контроль знань студентів з навчальної дисципліни проводиться в письмовій формі. Контрольні завдання за змістовим модулем включають тестові питання (одна правильна відповідь з чотирьох запропонованих). Контроль самостійної роботи проводиться:

- з лекційного матеріалу – шляхом перевірки конспектів;
- з семінарських занять – на основі перевірки конспектів та виконаних завдань.

Усі форми контролю включено до 100-бальної шкали оцінки.

Оцінювання результатів поточної роботи (завдань, що виконуються на семінарських заняттях, результати самостійної роботи студентів) проводиться за такими критеріями:

1. Завдання до семінарського заняття (у % від кількості балів, виділених на завдання із заокругленням до цілого числа):

0 % – завдання не виконано;

40% – завдання виконано частково та містить суттєві помилки методичного або розрахункового характеру;

60% – завдання виконано повністю, але містить суттєві помилки у розрахунках або в методиці;

80% – завдання виконано повністю і вчасно, проте містить окремі несуттєві недоліки (розмірності, висновки, оформлення тощо);

100% – завдання виконано правильно, вчасно і без зауважень.

2. Ситуаційні вправи, психолого-педагогічні дослідження та інші завдання творчого характеру (у % від кількості балів, виділених на завдання із заокругленням до цілого числа):

0% – завдання не виконано;

40% – завдання виконано частково, висновки не аргументовані і не конкретні, звіт підготовлено недбало;

60% – завдання виконано повністю, висновки містять окремі недоліки, судження студента не достатньо аргументовані, звіт підготовлено з незначним відхиленням від вимог;

80% – завдання виконано повністю і вчасно, проте містить окремі несуттєві недоліки не системного характеру;

100% – завдання виконано правильно, вчасно і без зауважень.

9. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота										Сума
Змістовий модуль № 1					Змістовий модуль № 2					100
50					50					
T.1	T.2	T.3	T.4	T.5	T.6	T.7	T.8	T.9	T.10	
10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	

T1, T2... T10

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою
	для заліку
90 – 100	Зараховано
82-89	
74-81	
64-73	

60-63	не зараховано з можливістю повторного складання
35-59	
0-34	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

10. Методичне забезпечення

Методичне забезпечення навчальної дисципліни «Соціально-правові засади системи вищої освіти» включає:

- 1. 07-03-123** Методичні вказівки до семінарських занять та самостійного вивчення з дисципліни «Соціально-правові засади системи вищої освіти» для здобувачів II (магістерського) рівня освіти спеціальності 011 «Освітні педагогічні науки», спеціалізації «Педагогіка вищої школи» денної форми навчання денної форми навчання / Ю.П. Олексін. – Рівне: НУВГП, 2018. - 23 с.
- 2. 07-03-122** Методичні вказівки до семінарських занять та самостійного вивчення з дисципліни «Соціально-правові засади системи вищої освіти» для здобувачів II (магістерського) рівня освіти спеціальності 011 «Освітні педагогічні науки», спеціалізації «Педагогіка вищої школи» заочної форми навчання / Ю.П. Олексін. – Рівне: НУВГП, 2018. - 20 с.
3. Конспект лекцій на паперових носіях.
4. Конспект лекцій на електронних носіях.
5. Нормативні документи Міністерства освіти і науки України.
6. Мультимедійні презентації до тем дисципліни «Соціально-правові засади системи вищої освіти».
7. Роздавальний матеріал до семінарських занять.

11. Рекомендована література

Базова

1. Аверьянов В.Б. Державне управління: теорія і практика / В.Б.Аверьянов / За заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. В.Б.Аверьянова. – К.: Юрінком Інтер, 1998. – 432с. с.
2. Валєєв Р. Г. В-15 Освітнє право України : навч. посібник. – Луганськ : 2011. – 287 с.
3. Виконавча влада і адміністративне право // За заг. ред. В.Б.Авер'янова – К.: Видавничий Дім "Ін-Юре", 2002. – 668 с.
4. Державне управління в Україні: організаційно-правові засади: Навч. посіб. / [Н.Р.Нижник, С.Д.Дубенко, В.І.Мельниченко та ін.]; За заг. ред. Н.Р.Нижник. – К.: Вид-во УАДУ, 2002. – 164 с.
5. Дзвінчук Д. Державне управління освітою в Україні: тенденції і законодавство / Д. Дзвінчук. – К.: ЗАТ «Нічлава», 2009. – 239 с.

5. Крисюк С.В. Державне управління освітою: навч. посіб. для слухачів, асп., докторантів спец. «Державне управління освітою» / С.В. Крисюк. – К.: НАДУ, 2009. – 220 с.
6. Ніколаєнко С.М. Освіта і наука: Законодавчі та методологічні основи: навч. посіб. / С.М.Ніколаєнко. – К.: ІВЦ «Політехніка», 2004. – 280 с.
7. Селіванов А. Наука і закон: Перший досвід системного аналізу законодавства сфері науки і науково-технічної діяльності. – К.: ЛОГОС, 2003. – 264 с.

Допоміжна

1. Державне управління: Навч. посіб. / [А.Ф.Мельник, О.Ю.Оболенський, А.Ю.Васіна, Л.Ю.Гордієнко]; За ред. А.Ф.Мельник. – К.: Знання-Прес, 2003. – 343 с.
2. Малиновський В.Я. Державне управління / В.Я.Малиновський: Навч. посіб. – Луцьк: Ред.-вид. відд. "Вежа" Вол. держ. ун-ту ім. Лесі Українки, 2000. – 558 с.
3. Скакун О.Ф. Теория государства и права (энциклопедический курс) / О.Ф.Скакун: Учебник. – Х.: "Эспада". – 2005. – 840 с.

12. Інформаційні ресурси

1. Законодавство України / [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.rada.kiev.ua/>
2. Національна бібліотека ім.В.І.Вернацького / [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/>
3. Наукова бібліотека НУВГП (м.Рівне, вул. Олекси Новака, 75) / [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://nuwm.edu.ua/naukova-biblioteka>(інформаційні ресурси у цифровому репозиторії)
4. Освіта.UA: Освіта в Україні та за кордоном / [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://osvita.ua/>
5. Вища освіта / [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://osvita.ua/legislation/Vishya_osvita/
6. Обласна наукова бібліотека (м.Рівне, майдан Короленка,6 / [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.lib.rv.ua/>
7. Рівненська централізована бібліотечна система (м.Рівне, вул. Київська,44) / [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.cbc.rv.ua/>